

**POMOC PUBLICZNA NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ,
ROZWOJOWĄ I INNOWACYJNĄ W POLSCE
W LATACH 2005-2023**

Wprowadzenie

Dynamicznie zmieniające się otoczenie wpływa na działalność podmiotów gospodarczych, a działalność B+R+I wyłania się jako ważny impuls do rozwoju gospodarczego, technologicznego czy komercyjnego. Inwestycje w badania, rozwój i innowacje pozwalają przedsiębiorstwom rozwijać produkty i usługi oraz optymalizować obecne procesy. Dzięki temu przedsiębiorstwa mogą szybciej reagować na zmiany rynkowe i odpowiadać na oczekiwania klientów, a także budować przewagę nad konkurencją. Wraz z inwestowaniem w B+R+I następuje także poprawa wizerunku przedsiębiorstwa, gdyż są one często postrzegane jako bardziej wiarygodne i stabilne, co ułatwia im zdobywanie zaufania na rynku.

Pomoc publiczna umożliwia przedsiębiorstwom redukcję ryzyka związanego z inwestycjami w nowe technologie, co jest kluczowe w kontekście dynamicznie zmieniających się rynków i szybkiego postępu technologicznego. W ramach wsparcia publicznego organizowane są również szkolenia i warsztaty dla przedsiębiorców z zakresu B+R, co przyczynia się do podnoszenia kompetencji i umiejętności niezbędnych do prowadzenia innowacyjnej działalności. Dlatego też firmy, sektory naukowe i rząd angażują się w badania i rozwój oraz innowacje w celu zapewnienia sobie postępu technologicznego i rozwiązywania złożonych problemów współczesnego świata¹.

Celem opracowania jest przedstawienie, na podstawie analizy danych statystycznych z ogólnie dostępnej bazy danych SUDOP² (stan na dzień 31 grudnia 2023 r.), udzielanej pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową

* *Wschodnioeuropejska Akademia Nauk Stosowanych w Białymstoku*

¹ Zob. J. Prystrom, *Evaluation of the innovation level in the EU countries in 2016 and 2011*, "Optimum. Economic Studies", 2020, No 4 (102), p. 110.

² SUDOP - System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej.

i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023, uwzględniając wartość, liczbę decyzji, przeznaczenie oraz rozmieszczenie przestrzenne tejże pomocy.³

Informacje ogólne o działalności B+R+I

Badania i rozwój (B+R), znane również jako działalność badawczo-rozwojowa, to proces wykorzystywany przez organizacje w celu zwiększenia wiedzy, a następnie wykorzystania jej w procesie tworzenia nowych lub ulepszonych produktów, usług, procesów lub technologii. Zgodnie z art. 4a ustawy o CIT⁴ oraz art. 5a ustawy o PIT⁵, działalność badawczo-rozwojowa to *działalność twórcza obejmująca badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów do tworzenia nowych zastosowań*. Dodatkowo, warto zaznaczyć, że działalność badawczo-rozwojowa nie obejmuje działań rutynowych i okresowych, ale obejmuje za to między innymi takie działania jak budowa prototypów, linii pilotażowych, demonstracje, testowanie i walidację.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) definiuje innowacje jako wdrożenie nowego lub ulepszanego produktu (usługi), wprowadzenie nowego sposobu organizacyjnego lub redefiniującego sposób pracy albo relacje firmy z jej otoczeniem. Rozwiązania takie stają się innowacjami w momencie ich praktycznego zastosowania w organizacji. Innowacja jest pierwszym, praktycznym zastosowaniem idei. Pojęcie innowacji, do nauk ekonomicznych, wprowadził w 1911 roku J. A. Schumpeter⁶. Rozumiał przez nie:

- wprowadzenie nowych wyrobów,
- udoskonalenie istniejących produktów,
- wprowadzenie ulepszonej lub nowej metody produkcji,
- otwarcie nowego rynku,
- zastosowanie nowego sposobu sprzedaży albo zakupów,
- zastosowanie nowych komponentów,
- wprowadzenie nowej organizacji produkcji.

³ Informacje udostępniane za pośrednictwem systemu SUDOP pochodzą ze sprawozdań o udzielonej pomocy sporządzanych za pośrednictwem aplikacji SHRIMP przez podmioty udzielające pomocy na podstawie art. 32 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 702).

Baza nadzorowana jest przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK).

⁴ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1888 ze zm.).

⁵ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. 1991 nr 80 poz. 350).

⁶ J. A. Schumpeter, *Teoria rozwoju gospodarczego*, PWN, Warszawa 1960, s. 104.

Według D. Jelonek aktywność innowacyjna, która możliwa jest dzięki zdolności do szybkiego i efektywnego wdrażania innowacji, sprawia, że są to istotne atrybuty przedsiębiorstwa, które ukierunkowane są na rozwój i stałe umacnianie swojej pozycji na rynku⁷.

Pomoc publiczna na działalność B+R i innowacje obejmuje różne formy wsparcia finansowego i niefinansowego udzielanego przez państwo lub jednostki samorządu terytorialnego. Może być przyznawana na podstawie programów pomocowych lub udzielana jako tzw. *pomoc de minimis*⁸. Celem tej pomocy jest przede wszystkim wspieranie przedsiębiorstw, instytucji badawczych oraz organizacji pozarządowych w prowadzeniu działalności badawczo-rozwojowej, wdrażaniu innowacji oraz zwiększaniu konkurencyjności na rynku krajowym i międzynarodowym.

Formy wsparcia na działalność B+R i innowacje:

1. **Dotacje i granty**⁹ – to najbardziej popularna forma pomocy publicznej na działalność B+R i innowacje. Dotacje mogą być przeznaczone na realizację konkretnych projektów badawczo-rozwojowych, zakup nowoczesnych technologii, rozwój infrastruktury badawczej czy współpracę z jednostkami naukowymi.
2. **Ulgi podatkowe**¹⁰ – państwo oferuje różne ulgi podatkowe dla firm inwestujących w B+R, takie jak odliczenia od podstawy opodatkowania wydatków na badania i rozwój czy ulgi na zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń.

⁷ D. Jelonek, *Ocena internetowych kanałów komunikacji z klientem w procesie współtworzenia innowacji*, „Informatyka Ekonomiczna”, 2014, nr 31, s. 318-329.

⁸ Pomoc o wartości nieprzekraczającej 200 tys. euro (w określonych przypadkach 100 tys. euro) w okresie trzech lat.

⁹ Są przyznawane zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, jak i przez instytucje krajowe oraz europejskie. Przykładowo, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (POIR) oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego (RPOWP) oferują szeroką gamę konkursów na dofinansowanie projektów innowacyjnych, w tym działań B+R.

¹⁰ 1) **Ulga B+R** umożliwia odliczanie od podstawy opodatkowania wszelkich wydatków, które związane są ściśle z pracami badawczo-rozwojowymi. Ulga przysługuje wszystkim przedsiębiorcom, którzy prowadzą działalność B+R i umożliwia odliczenie od podstawy opodatkowania:

- 200% kosztów osobowych (pracowników angażujących się w projekty badawczo-rozwojowe),
- 100% pozostałych kosztów kwalifikowanych.

2) **Innovation Box, inaczej IP Box** został wprowadzony w Polsce 23 października w 2018 roku. Preferencja podatkowa w postaci ulgi IP Box upoważnia do skorzystania z preferencyjnej 5% stawki podatku w odniesieniu do dochodów uzyskiwanych z *kwalifikowanych praw własności intelektualnej*. Prawa te obejmują m.in. patenty i autorskie programy komputerowe.

3) **Ulga na prototyp** umożliwia odliczenie od podstawy opodatkowania 30% KUP dotyczących wprowadzenia na rynek nowego produktu czy też produkcji próbnej. Ulga weszła w życie w ramach Polskiego Ładu od 1 stycznia 2022 roku.

4) **Ulga na wsparcie innowacyjnych pracowników** jest ściśle powiązana z ulgą na działalność badawczo-rozwojową (B+R). Jej zasady opierają się na tym, że podmiot gospodarczy, który odprowadza podatek dochodowy od osób fizycznych, może nie przekazywać zaliczek na podatek do urzędu skarbowego. Dzieje się tak w sytuacji, gdy jego pracownik dedykuje co najmniej 50% swojego czasu pracy na zadania z zakresu B+R.

5) **Ulga na robotyzację** umożliwia odliczenie od dochodów wydatków na zakup robota przemysłowego. W efekcie ulgi na robotyzację podatnik odliczy od dochodu dodatkowe 50% tych kosztów.

3. **Pożyczki preferencyjne i kredyty technologiczne**¹¹ – przedsiębiorstwa mogą korzystać z preferencyjnych warunków finansowania projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, co pozwala na obniżenie kosztów kapitału.
4. **Programy regionalne i krajowe**¹² – w Polsce funkcjonuje wiele programów wsparcia finansowanego zarówno z budżetu państwa, jak i ze środków Unii Europejskiej. Programy te oferują różnorodne formy wsparcia, takie jak dotacje, granty, pożyczki oraz pomoc techniczną, które są skierowane do przedsiębiorstw, instytucji badawczych oraz organizacji pozarządowych.
5. **Partnerstwa publiczno-prywatne (PPP)**¹³ – współpraca między sektorem publicznym a prywatnym umożliwia realizację dużych projektów badawczo-rozwojowych i infrastrukturalnych, które są kluczowe dla rozwoju regionu.

Ogólna charakterystyka pomocy publicznej na B+R+I w Polsce

W Polsce pomocy publicznej na B+R+I udzielały różne podmioty publiczne. W badanym okresie największymi dysponentami pomocy publicznej byli:

- marszałkowie województw,
- Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
- Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Zgodnie z danymi SUDOP (dane na dzień 31.12.2023) w latach 2005-2023 pomoc publiczna na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce opiewała na kwotę około 36 mld zł, z czego ponad 0,5 mld zł trafiło do podmiotów z województwa podlaskiego. Stanowi to prawie 1,5 % wszystkich środków. W badanym okresie mniejsze kwoty trafiły jedynie do beneficjentów z województwa lubuskiego (1,13%) oraz opolskiego (1,30%). Największa pula środków w latach 2005-2023 trafiła do podmiotów z województwa mazowieckiego

¹¹ Przykładem może być Kredyt na Innowacje Technologiczne oferowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), który wspiera wdrażanie innowacji technologicznych w przedsiębiorstwach (www.bgk.pl [dostęp online: 30.06.2024]).

¹² Środki unijne w nowej perspektywie unijnej na lata 2021-2027 zostaną przeznaczone między innymi na badania, innowacje, przedsiębiorczość, infrastrukturę, klimat i ochronę środowiska, energetykę, cyfryzację, edukację i sprawy społeczne. Przykłady programów: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego, Horyzont Europa czy konkursy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

¹³ Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1637) określa zasady współpracy podmiotu publicznego i partnera prywatnego w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego oraz organ właściwy w sprawach partnerstwa publiczno-prywatnego uregulowanych w ustawie.

PPP mogą być wykorzystywane do finansowania budowy nowoczesnej infrastruktury badawczej, realizacji projektów innowacyjnych oraz wspierania współpracy między nauką a biznesem.

w kwocie prawie 9 mld zł. Stanowi to ¼ wartości pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną udzielanej w tymże okresie. Szczegółowy podział środków oraz ich strukturę przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Skumulowana wartość (zł) i struktura (%) pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023 według województw

Województwo	Skumulowana wartość pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (zł)	Struktura środków na B+R+I (%)
brak danych	5 351 409	0,01
dolnośląskie	3 434 481 489	9,60
kujawsko-pomorskie	1 518 271 650	4,24
lubelskie	1 364 664 015	3,81
lubuskie	404 901 898	1,13
łódzkie	1 681 233 474	4,70
małopolskie	4 193 958 369	11,72
mazowieckie	8 966 049 669	25,05
opolskie	465 086 870	1,30
podkarpackie	2 397 820 553	6,70
podlaskie	529 636 200	1,48
pomorskie	2 313 092 000	6,46
śląskie	3 841 915 270	10,73
świętokrzyskie	744 776 302	2,08
warmińsko-mazurskie	693 568 712	1,94
wielkopolskie	2 332 839 626	6,52
zachodniopomorskie	904 936 392	2,53
Suma	35 792 583 897	100,00

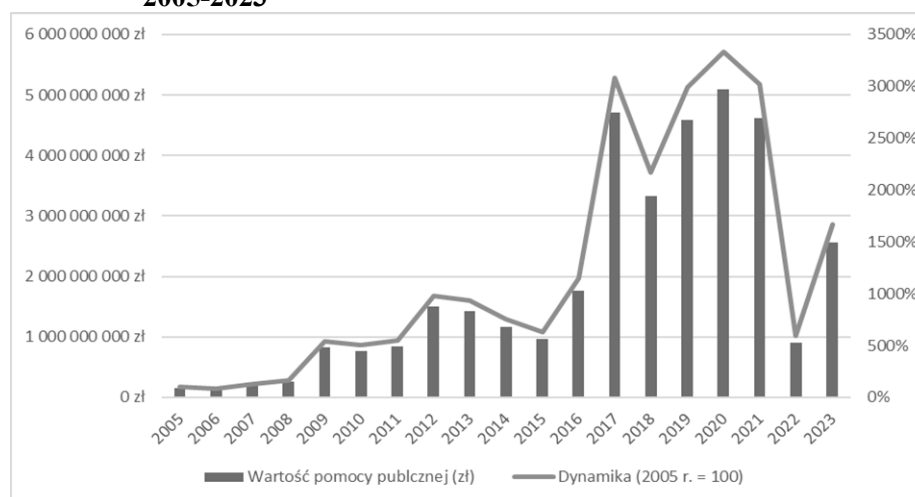
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych bazy SUDOP.

Obserwując dynamikę udzielonej pomocy w Polsce można zauważyć, że jej wartość na przemian wzrastała i spadała, a w 2020 roku była najwyższa¹⁴. Obserwujemy, że po znacznym wzroście wartości udzielonej pomocy publicznej w 2017 roku (w dużej mierze mającym związek z realizacją programów operacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020), w 2018 roku nastąpił jej spadek; wartość pomocy była znacznie niższa niż w roku 2017, lecz nieco wyższa niż w roku 2016. W 2019 roku całkowita wartość pomocy ponownie znacząco wzrosła,

¹⁴ W roku 2020 najwięcej, bo prawie 5 mld zł, przeznaczono na projekty badawczo-rozwojowe: badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe.

nie osiągając jednak poziomu z 2017 roku. Wartość pomocy udzielonej w 2022 roku drastycznie spadła, jednakże była prawie 6 razy większa niż w roku 2005. W roku 2023 ponownie przeznaczono znaczne środki na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, jednak stanowiły one około połowy wartości pomocy przeznaczanej w 2020 roku.

Wykres 1. **Wartość i dynamika udzielanej pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023**

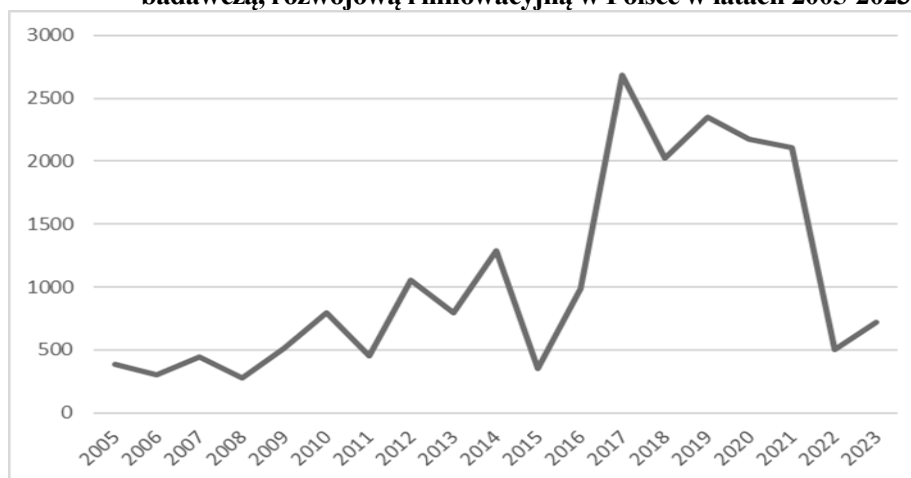
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych bazy SUDOP.

W latach 2005-2023 miały miejsce **20 203** przypadki pomocy publicznej i największa pula środków przeznaczona była na pomoc, na projekty badawczo-rozwojowe: badania przemysłowe - 46,1%, eksperymentalne prace rozwojowe – 36,11%. Środki na te cele przeznaczane były regularnie od 2011 roku. Natomiast najmniej, bo tylko 0,001%, przeznaczano na wypożyczenie wysoko wykwalifikowanego personelu i miało to miejsce w latach 2011-2012.

Na wykresie 2 przedstawiono liczbę przypadków udzielanej pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023. W badanym okresie największa liczba przypadków, w dużej mierze, miała związek z realizacją programów operacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020 i osiągała pułapy:

- w 2017 roku: 2688 przypadków,
- w 2018 roku: 2022 przypadków,
- w 2019 roku: 2350 przypadków,
- w 2020 roku: 2176 przypadków,
- w 2021 roku: 2108 przypadków.

Wykres 2. Liczba przypadków udzielanej pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych bazy SUDOP.

W latach 2005-2023 najmniej przypadków udzielanej pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce przypada na rok 2008 i 2006.

Pomoc publiczna według przeznaczenia pomocy

W omawianym okresie pomoc publiczna w grupie *Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną* kierowana była na:

- 1) pomoc inwestycyjną na rzecz portów lotniczych oraz pomoc na budowę infrastruktury portu lotniczego;
- 2) pomoc dla klastrów innowacyjnych;
- 3) pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw na wspieranie innowacyjności;
- 4) pomoc dla młodych innowacyjnych przedsiębiorstw;
- 5) pomoc inwestycyjną na infrastrukturę badawczą;
- 6) pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne;
- 7) pomoc na klastry innowacyjne;
- 8) pomoc na pokrycie kosztów praw własności przemysłowej dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- 9) pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe;
- 10) pomoc na projekty, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości;
- 11) pomoc na realizację projektów B+R+I;

- 12) pomoc na studia wykonalności;
- 13) pomoc na techniczne studia wykonalności;
- 14) prace badawczo-rozwojowe;
- 15) rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - prace badawczo-rozwojowe;
- 16) usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji;
- 17) wypożyczenie wysoko wykwalifikowanego personelu.

Tabela 2. Skumulowana wartość pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023 według przeznaczenia (zł)

Przeznaczenie pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną	Skumulowana wartość brutto (zł)
lotnictwo - pomoc inwestycyjna na rzecz portów lotniczych	155 343 045
lotnictwo - pomoc na budowę infrastruktury portu lotniczego	2 014 464 454
pomoc dla klastrów innowacyjnych	10 468 712
pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw na wspieranie innowacyjności	828 356 961
pomoc dla młodych innowacyjnych przedsiębiorstw	28 830 587
pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą	1 011 409 902
pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne	3 788 110
pomoc na klastry innowacyjne	2 367 330
pomoc na pokrycie kosztów praw własności przemysłowej dla małych i średnich przedsiębiorstw	42 573 092
pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: badania podstawowe	317 341 255
pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: badania przemysłowe	16 498 890 882
pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: eksperymentalne prace rozwojowe	12 924 205 182
pomoc na projekty, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości	21 119 263
pomoc na realizację projektów B+R+I	1 095 835 115
pomoc na studia wykonalności	34 228 808
pomoc na techniczne studia wykonalności	10 877 257
prace badawczo-rozwojowe	768 896 002
rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - prace badawczo-rozwojowe	8 436 532
usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji	14 678 215
wypożyczenie wysoko wykwalifikowanego personelu	473 194
Suma	35 792 583 897

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych bazy SUDOP.

Szczegółowe dane odnośnie wartości przeznaczenia pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023 przedstawiono w tabeli 2.

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 2 największe kwoty beneficjenci przeznaczali na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego około 16,5 mld zł na badania przemysłowe oraz prawie 13 mld zł na eksperymentalne prace rozwojowe. Kwoty te stanowią ponad 46 i 36 procent całkowitej kwoty pomocy publicznej na te grupy.

W badanym okresie 19-tu lat, najmniejsza kwota kierowana była na wypożyczenie wysoko wykwalifikowanego personelu – 473 194 zł. Kolejne kwoty są już znacznie wyższe, bo przekraczają milion zł i przeznaczane są na pomoc na klastry innowacyjne (2,4 mln zł) oraz innowacje procesowe i organizacyjne (3,8 mln zł).

Przestrzenne rozmieszczenie pomocy publicznej na B+R+I w Polsce

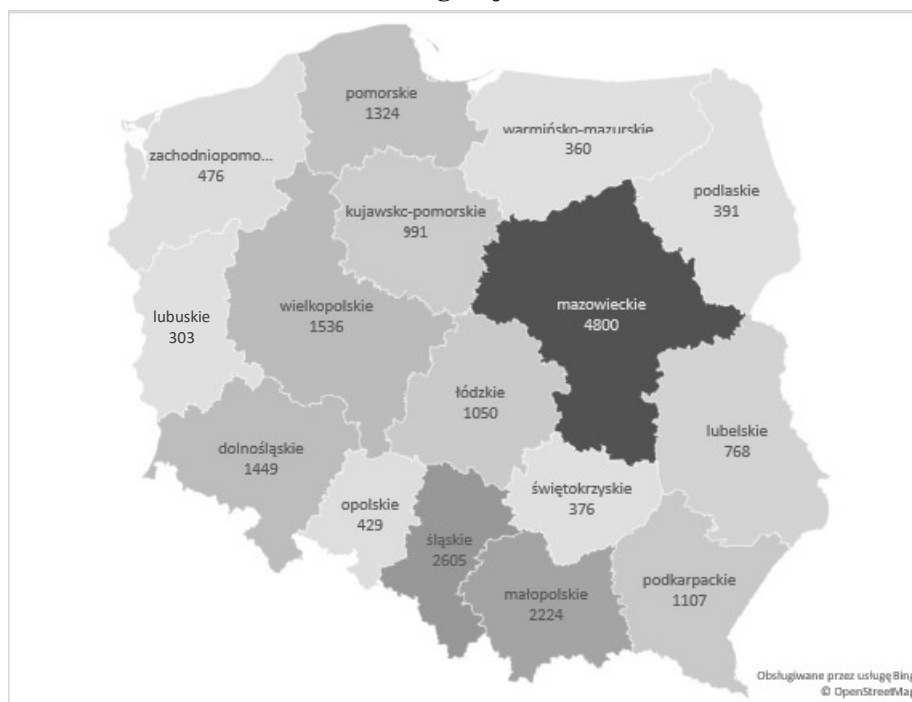
Pomoc publiczna na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną jest kluczowym narzędziem wspierającym rozwój gospodarczy i technologiczny poszczególnych województw w Polsce. W badanym okresie wszystkie województwa korzystały z pomocy publicznej udzielanej przez różne podmioty. Szczegółowe informacje odnośnie liczby przypadków pomocy publicznej na B+R+I w poszczególnych województwach przedstawiono na mapie 1. Wartości pomocy publicznej na tę działalność w podziale na województwo beneficjenta środków ujęto w tabeli 1.

Z danych przedstawionych na mapie 1 wynika, że, z 20 203 przypadków ogółem, najmniej przypadków pomocy publicznej na B+R+I w latach 2005-2023 odnotowano w województwie lubuskim (303 decyzje), na kwotę ponad 415 mln zł. Jednakże, choć w województwie opolskim, w badanym okresie, było o 126 przypadków więcej, to ich średnia wartość oscyluje wokół 1 mln zł, a w województwie lubuskim jest to kwota 1,4 mln zł. Najwyższa średnia wartość przypadająca na jeden przypadek pomocy występuje w województwie dolnośląskim (2,4 mln zł) i podkarpackim (2,2 mln zł).

W badanym okresie, w województwie **dolnośląskim** na 1449 decyzji, aż 1150 przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 565 na badania przemysłowe oraz 585 na eksperymentalne prace rozwojowe. Natomiast pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na:

- innowacje procesowe i organizacyjne,
- studia wykonalności,
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - prace badawczo-rozwojowe.

Mapa 1. Skumulowana liczba przypadków udzielanej pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce w latach 2005-2023 według województw

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych bazy SUDOP.

W latach 2005-2023 w województwie **kujawsko-pomorskim** na 991 decyzji, podobnie jak w województwie dolnośląskim, najczęściej, bo 673, przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 342 na badania przemysłowe oraz 331 na eksperymentalne prace rozwojowe. Jednakże pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na:

- lotnictwo - pomoc inwestycyjna na rzecz portów lotniczych,
- innowacje procesowe i organizacyjne,
- studia wykonalności.

W analizowanym okresie w województwie **lubelskim** na 768 decyzji, najczęściej przypada także na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 262 na badania przemysłowe oraz 270 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na:

- projekty, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości,
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - prace badawczo-rozwojowe.

Do województwa **lubuskiego** napłynęły środki pomocy publicznej w ramach tylko 303 przypadków (najmniej w skali kraju), z których najwięcej decyzji przypada także na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 109 na badania przemysłowe oraz 110 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy:

- na projekty, na pomoc dla młodych innowacyjnych przedsiębiorstw,
- inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą,
- na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - prace badawczo-rozwojowe.

W latach 2005-2023 w województwie **łódzkim** na 1050 decyzji, także najwięcej bo 781, przypada na pomoc, na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 379 na badania przemysłowe oraz 402 na eksperymentalne prace rozwojowe. W badanym okresie nie wystąpiły pojedyncze decyzje dotyczące pomocy publicznej, jednakże po 2 decyzje wpłynęły z zakresu pomocy na: pomoc dla klastrów innowacyjnych oraz pomoc na klastry innowacyjne.

W analizowanym okresie w województwie **małopolskim** na 2224 decyzje, najwięcej przypada także na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 827 na badania przemysłowe oraz 841 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncza decyzja dotyczyła pomocy na lotnictwo - pomoc inwestycyjna na rzecz portów lotniczych.

Do województwa **mazowieckiego** napłynęły środki pomocy publicznej w ramach aż 4800 przypadków (najwięcej w skali kraju), z których najwięcej decyzji przypada także na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 1862 na badania przemysłowe oraz 1685 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncza decyzja dotyczyła pomocy na wypożyczenie wysoko wykwalifikowanego personelu.

W badanym okresie w województwie **opolskim** na 429 decyzji, aż 355 przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 179 na badania przemysłowe oraz 176 na eksperymentalne prace rozwojowe. Natomiast pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na:

- pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: badania podstawowe,
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - prace badawczo-rozwojowe,
- usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji.

W latach 2005-2023 w województwie **podkarpackim** na 1107 decyzji, podobnie jak w pozostałych województwach, najwięcej bo 682 przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 347 na badania przemysłowe oraz 335 na eksperymentalne prace rozwojowe. Jednakże pojedyncza decyzja dotyczyła pomocy na pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne.

W analizowanym okresie w województwie **podlaskim** na 391 decyzji, najczęściej przypada także na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 152 na badania przemysłowe oraz 151 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncza decyzja dotyczyła pomocy na pokrycie kosztów praw własności przemysłowej dla małych i średnich przedsiębiorstw.

W badanym okresie w województwie **pomorskim** na 1324 decyzji, podobnie jak w pozostałych województwach, najczęściej bo 980 przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 515 na badania przemysłowe oraz 465 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na projekty:

- na pomoc dla młodych innowacyjnych przedsiębiorstw,
- projekty, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości,
- wypożyczenie wysoko wykwalifikowanego personelu.

Do województwa **śląskiego** napłynęły środki pomocy publicznej w ramach 2605 przypadkach, z których najczęściej decyzji przypada także na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 958 na badania przemysłowe oraz 941 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncza decyzja dotyczyła pomocy dla młodych innowacyjnych przedsiębiorstw.

W latach 2005-2023 w województwie **świętokrzyskim** na 376 decyzji, podobnie jak w pozostałych województwach, najczęściej bo 253 przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 122 na badania przemysłowe oraz 131 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na projekty na:

- realizację projektów B+R+I,
- studia wykonalności.

W analizowanym okresie w województwie **warmińsko-mazurskim** na 360 decyzji, najczęściej przypada także na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 116 na badania przemysłowe oraz 133 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na:

- lotnictwo - pomoc na budowę infrastruktury portu lotniczego,
- dla młodych innowacyjnych przedsiębiorstw,
- pokrycie kosztów praw własności przemysłowej dla małych i średnich przedsiębiorstw.

W latach 2005-2023 w województwie **wielkopolskim** na 1536 decyzji, podobnie jak w pozostałych województwach, najczęściej bo 1007 przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 527 na badania przemysłowe oraz 480 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na:

- lotnictwo - pomoc inwestycyjna na rzecz portów lotniczych,

- lotnictwo - pomoc na budowę infrastruktury portu lotniczego,
- innowacje procesowe i organizacyjne.

W badanym okresie w województwie **zachodniopomorskim** na 476 decyzji, najwięcej bo 337 przypada na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego 164 na badania przemysłowe oraz 173 na eksperymentalne prace rozwojowe. Pojedyncze decyzje dotyczyły pomocy na projekty:

- lotnictwo - pomoc inwestycyjna na rzecz portów lotniczych,
- projekty badawczo-rozwojowe: badania podstawowe,
- usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji.

Podsumowanie

Pomoc publiczna na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce odgrywa kluczową rolę w rozwoju regionów. Dzięki różnorodnym formom wsparcia, takim jak dotacje, ulgi podatkowe, pożyczki preferencyjne, programy regionalne i krajowe oraz partnerstwa publiczno-prywatne, możliwe jest realizowanie innowacyjnych projektów, które przyczyniają się do zwiększenia konkurencyjności regionu.

Działalność badawcza, rozwojowa i innowacyjna służy rozwiązywaniu rzeczywistych problemów polskich przedsiębiorstw, a także ich bezpieczeństwu, innowacyjności i rozwojowi. Dzięki wsparciu publicznemu przedsiębiorstwa mogą skorzystać z usług doradczych w zakresie B+R+I, co pozwala na bardziej efektywne planowanie i realizację projektów innowacyjnych. Pomoc publiczna wspiera również działania związane z ochroną własności intelektualnej przedsiębiorstw, co jest kluczowe dla zabezpieczenia wyników prac badawczo-rozwojowych.

W badanym okresie największe kwoty beneficjenci przeznaczali na pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, z czego około 16,5 mld zł na badania przemysłowe oraz prawie 13 mld zł na eksperymentalne prace rozwojowe. Kwoty te stanowią ponad 46 i 36 procent całkowitej kwoty pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Polsce.

Największa pula środków w latach 2005-2023 trafiła do podmiotów z województwa mazowieckiego w kwocie prawie 9 mld zł. Stanowi to ¼ wartości pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną udzielanej w tymże okresie.

Natomiast w badanym okresie najmniejsze kwoty trafiły do beneficjentów z województwa lubuskiego (1,13% całkowitej kwoty pomocy) oraz opolskiego (1,30% całkowitej kwoty pomocy).

Bibliografia:

- Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK, www.bgk.pl [dostęp online: 30.06.2024].
- Bank Gospodarstwa Krajowego, „Kredyt na Innowacje Technologiczne”, www.bgk.pl [dostęp online: 30.06.2024].
- Jelonek D., *Ocena internetowych kanałów komunikacji z klientem w procesie współtworzenia innowacji*, „Informatyka Ekonomiczna”, 2014, nr 31, s. 318-329.
- Lemańska-Majdzik A., *Innowacyjność jako determinanta rozwoju przedsiębiorstw z sektora MSP*, „Przegląd Organizacji”, 2016, nr 9, s. 39-43.
- Mazurek M., *Innowacje w regionach Polski. Uwarunkowania, znaczenie, perspektywy rozwoju*, Difin, Warszawa 2018.
- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, „Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020”, Warszawa 2021.
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii, „Ulgi podatkowe na działalność B+R w Polsce”, Warszawa 2022.
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, „Horyzont Europa - Program Ramowy UE na rzecz badań i innowacji (2021-2027)”, Warszawa 2021.
- Pomoc publiczna w procesie wspierania rozwoju regionalnego*, red. D. Kopycińska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010.
- Prystrom J., *Evaluation of the innovation level in the EU countries in 2016 and 2011*, „Optimum. Economic Studies”, 2020, No 4 (102), p. 110.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Raport roczny z wdrażania*, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2021.
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 (Dz. U. UE L 10 z 13.01.2001, s. 33) zmienione przez rozporządzenie 364/2004 (Dz. Urz. UE L 63 z 28.02.2004).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (CELEX: 32013R1303).
- Schumpeter J. A., *Teoria rozwoju gospodarczego*, PWN, Warszawa 1960, s. 104.
- Ulgi i zwolnienia podatkowe wspierające innowacyjność przedsiębiorstw (raport)*, red. P. Kryjom, Fundacja Platforma Przemysłu Przyszłości, Toruń 2022.
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1888 ze zm.).
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1637).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1991 r. nr 80 poz. 350).
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 702).

Streszczenie

Działalność badawcza, rozwojowa i innowacyjna stanowią główną siłę napędową niezbędną do rozwoju gospodarczego regionu i kraju. Poszczególne regiony Polski korzystają z różnych form pomocy publicznej realizowanej poprzez różne programy i instytucje (krajowe, jak i unijne). Beneficjenci korzystając ze środków mogą przyczynić się do rozwoju swoich projektów, a także zwiększenia konkurencyjności na rynku. W opracowaniu przeprowadzono analizę rozkładu przestrzennego udzielonej pomocy publicznej w Polsce w latach 2005-2023.

Summary

**PUBLIC AID FOR RESEARCH, DEVELOPMENT AND INNOVATION
ACTIVITIES IN POLAND IN 2005-2023**

Research, development and innovation activities are the main driving force necessary for the economic development of the region and the country. Individual regions of Poland benefit from various forms of public aid implemented through various programs and institutions (national and EU). By using the funds, beneficiaries can contribute to the development of their projects and increase competitiveness on the market. The study included an analysis of the spatial distribution of public aid granted in Poland in 2005-2023.

